

Τρία σχόλια για τις πρυτανικές εκλογές στο ΕΜΠ το 2010

Δ. Κουτσογιάννης

Τομέας Υδατικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών,
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Σχόλιο 1 -- Προεκλογικό

Στις 27/5/2007 έγινε η κορυφαία προεκλογική εκδήλωση, οργανωμένη από την Πρυτανεία και το Σύλλογο ΔΕΠ, μια συγκέντρωση ενημέρωσης και διαλόγου των μελών της πολυτεχνειακής κοινότητας, στην οποία τα τέσσερα υποψήφια Πρυτανικά Σχήματα παρουσίασαν δημόσια τις απόψεις τους και απάντησαν σε ερωτήσεις που δέχτηκαν. Υπέβαλα και εγώ κάποια ερωτήματα. Προφανώς *verba volant*, αλλά επειδή δεν έχει περάσει πολύς καιρός θυμάμαι περίπου τι είπα και το καταγράφω (από μνήμης και με τη βοήθεια μιας προσωπικής σημείωσης) πιο κάτω:

Ο συνάδελφος και πρώην Πρύτανης Νίκος Μαρκάτος, που μίλησε πριν από μένα, θεώρησε λογικό και αναμενόμενο το γεγονός ότι σε μια τέτοια εκδήλωση οι τοποθετήσεις όλων των Σχημάτων ήταν επίπεδες ή γενικές. Εγώ θα ήθελα να προσφέρω στους συναδέλφους υποψηφίους μερικές αιχμές, προσπαθώντας να βοηθήσω στο να ξεφύγουμε από την γενικότητα, την ασάφεια και τα στρογγυλέματα, και πιθανόν στο να δούμε καλύτερα τις διαφοροποιήσεις ανάμεσα στα Σχήματα. Θα ήθελα, λοιπόν, να θέσω τρία ερωτήματα πολιτικού, πρωτίστως, περιεχομένου. Τα χαρακτηρίζω ζητήματα «εσωτερικής πολιτικής» γιατί δεν αφορούν τις σχέσεις μας με την Πολιτεία και τα όργανά της, αλλά τις δικές μας εσωτερικές δομές και διαδικασίες.

1. Η Υποψήφια Πρύτανης Μαρία Μιμίκου στην ομιλία της χαρακτήρισε το ΕΜΠ ως πρωτοπορία της ελληνικής κοινωνίας. Είναι όμως αυτό πραγματικότητα ή ευχή; Συμφωνώ ότι ΕΜΠ επιδιώκει να αποτελεί σημαντικό πνευματικό ίδρυμα της χώρας και να διεκδικεί έναν ρόλο στην μελέτη και επίλυση των προβλημάτων της χώρας. Υποτίθεται πως δυνητικά αποτελούμε μέρος της πνευματικής ηγεσίας της χώρας, ενώ, συχνά, μέλη του ΕΜΠ καταλαμβάνουν και ανώτατες πολιτικές/διοικητικές θέσεις. Όμως οι πρόσφατες πολιτικοκοινωνικές εξελίξεις έδειξαν ένα αμήχανο ΕΜΠ (σε όλα τα επίπεδα) που δεν αρθρώνει λόγο για τα προβλήματα, ή, αν αρθρώνει, ο λόγος αυτός είναι ζύλινος και ξεπερασμένος, άλλων δεκαετιών. Η ερώτηση προς όλα τα Σχήματα είναι, ποιό είναι το όραμά τους προκειμένου να αρθεί το ΕΜΠ στο ύψος των περιστάσεων, να μπορεί να αρθρώνει ουσιαστικό λόγο και να προτείνει λύσεις για τα προβλήματα της χώρας -- αλλά και πώς θα προωθηθεί αυτό το όραμα.

2. Ο Υποψήφιος Πρύτανης Δημήτρης Τσαμάκης στην ομιλία του έδωσε έμφαση στην αξιοκρατία, κάτι που με βρίσκει απόλυτα σύμφωνο. Όμως, θέλω εξειδικεύσω το θέμα της αξιοκρατίας -- ή της έλλειψής της, δηλαδή της αντικατάστασής της από παντοειδείς μηχανισμούς. Ιστορικά, μετά την αναδιοργάνωση των ΑΕΙ στη δεκαετία του 1980 σε κατεύθυνση πιο δημοκρατική, πιο αξιοκρατική, πιο ακαδημαϊκή και πιο συλλογική, έχουν υπάρξει συχνές προσπάθειες παλινόρθωσης παλιότερων τύπων οργάνωσης τόσο σε θεσμικό-νομοθετικό επίπεδο (π.χ. ο νόμος Σουφλιά παλιότερα) και άρα εξωτερικό του ΕΜΠ, αλλά και σε εσωτερικό. Σε ό,τι αφορά το εσωτερικό μέτωπο, ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο θεσμός των εργαστηρίων και των διευθυντών τους, που πολύ συχνά έχει λειτουργήσει ως προσπάθεια παλινόρθωσης της έδρας, με δικές μας ευθύνες. Δεύτερο παράδειγμα: ο αξιοκρατικός, στη θεωρία, θεσμός των εξελίξεων, έχει δράσει ως μηχανισμός ποδηγέτησης και καμιά φορά πίεσης και εκφοβισμού των νεότερων συναδέλφων. Η ερώτηση είναι: τι τύπου συλλογικότητα και οργάνωση επιδιώκει το κάθε Σχήμα; Τύπου χαρεμιού και επιβολής εξουσίας, ή τύπου ισότιμης συνεργασίας επιστημόνων με ενθάρρυνση των νεότερων -- και τι προτείνει για την προώθηση της αντίστοιχης κατεύθυνσης;

3. Η σημερινή πολιτικο-οικονομική συγκυρία δημιουργεί προβληματισμούς για την οικονομική διαχείριση στο ΕΜΠ και ενδεχομένως επιβάλλει την αναζήτηση τομών σε σχέση με την υπάρχουσα κατάσταση. Εξ άλλου, οι οργανωτικές επιλογές συναρτώνται και με οικονομικές διεργασίες -- για παράδειγμα μια συγκεντρωτική διοίκηση μιας μονάδας χρησιμοποιεί και συγκεντρωτικούς οικονομικούς μηχανισμούς ελέγχου. Η ερώτηση είναι αν το Σχήμα έχει να προτείνει διαφοροποιήσεις στην οικονομική διαχείριση, και ειδικότερα στον τρόπο διανομής της οικονομικής ενίσχυσης των ερευνητικών δραστηριοτήτων, αλλά και διαφοροποιήσεις στο τι είναι επιλέξιμο για ενίσχυση και επιθυμητό.

Τώρα, γιατί τα καταγράψω αυτά; Πρώτον, γιατί τα θεωρώ γενικότερα προβλήματα και όχι απλώς συγκυριακά της πρυτανικής εκλογής. Θα με ενδιέφερε να συζητηθούν ευρύτερα και στο μέλλον. Δεύτερον, γιατί εκτίμησα το γεγονός ότι οι συνάδελφοι Υποψήφιοι Πρυτάνεις και Αντιπρυτάνεις από όλα τα Σχήματα πήραν θέση σε διάφορες πτυχές των ερωτημάτων μου, με εξαιρετικά ενδιαφέρουσες τοποθετήσεις. Ίσως, όμως, λόγω του περιορισμένου χρόνου και των πολλών ζητημάτων που από πολλούς συναδέλφους τέθηκαν, να μην μπόρεσαν να καλύψουν άλλες πτυχές. Ή ίσως δεν έθεσα όλα τα ερωτήματα με σαφή τρόπο και δεν έγιναν αντιληπτά -- γιατί αν είχαν γίνει, θα περίμενα κάποιες από τις απαντήσεις να είναι πιο σαφείς. Και τρίτον, για να τα υπενθυμίσω στη νέο-εκλεγμένη Πρυτανεία, μαζί με τα συγχαρητήριά μου για την εκλογή της και τις θερμές ευχές μου για επιτυχία στο έργο της.

Σχόλιο 2 -- Μετεκλογικό

Η συνάδελφος Πρόεδρος του Συλλόγου ΔΕΠ ΕΜΠ Δανάη Διακουλάκη πήρε την αξιόπαινη πρωτοβουλία να μας κοινοποιήσει τις σκέψεις της σχετικά με παρατυπίες στην πρυτανική εκλογή στο ΕΜΠ και να μας παροτρύνει να μη σιωπούμε. Ο συνάδελφος Κώστας Μέμος, στο σύντομο σχόλιό του αναφέρει: «Η 'Κεντρική' Εφορευτική Επιτροπή αλλά και η Διοίκηση του Ιδρύματος ΔΕΝ διαπίστωσαν παρατυπίες κατά τη διεξαγωγή των Πρυτανικών Εκλογών, ενώ ε γνώριζαν καλώς ότι ψηφοφόροι εμποδίστηκαν να ψηφίσουν». Θα ήθελα και εγώ να προσφέρω μια ουσιαστική, πιστεύω, συμπλήρωση στα όσα γράφουν.

Η παρεμπόδιση φοιτητών να ψηφίσουν συναρτάται με τη συγκεκριμένη διάταξη του νόμου Γιανννάκου, η οποία προβλέπει σταθερό βάρος της φοιτητικής ψήφου, ανεξάρτητο από το ποσοστό συμμετοχής τους στην εκλογική διαδικασία. Στο ζήτημα αυτό οι πανεπιστημιακοί είχαμε σταθεί αντίθετοι από την πρώτη στιγμή. Ο φοιτητής που μίλησε στην προεκλογική συγκέντρωση ενημέρωσης και διαλόγου των μελών της πολυτεχνειακής κοινότητας νομίζω αναφέρθηκε σε αυτό. Προσωπικά είχα την ευκαιρία, πέρυσι, ως πρόεδρος της Εφορευτικής Επιτροπής της προεδρικής εκλογής στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών, να ακούσω τους φοιτητές, που και σε εκείνη την εκλογή παρεμπόδισαν τους συμφοιτητές τους να ψηφίσουν, να εκθέτουν την επιχειρηματολογία τους, που είναι σχετική με την παραπάνω διάταξη νόμου. Μάλιστα με εξέπληξε να ακούσω από ένα φοιτητή: «Εμείς κάναμε τη δική μας δουλειά, κάντε και σεις τη δουλειά σας, ως Εφορευτική Επιτροπή».

Για να μη μακρηγορήσω με επιχειρηματολογία, θα παραθέσω δυο παραγράφους από ένα δημοσίευμα της Καθημερινής με ημερομηνία 14-02-2010. Μπορείτε να το δείτε ολόκληρο στη διεύθυνση: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_ell_2_14/02/2010_390843

Τίτλος: Αλλάζει ο τρόπος εκλογής πρυτάνεων - Αποδυναμώνονται οι μηχανισμοί διαπλοκής μεταξύ πανεπιστημιακών - φοιτητικών παρατάξεων

Του Αποστολου Λακασα

Ενα ακόμη βήμα, ώστε να αποδυναμωθούν οι μηχανισμοί διαπλοκής μεταξύ πανεπιστημιακών - φοιτητικών παρατάξεων, επιχειρεί η Άννα Διαμαντοπούλου, συνεχίζοντας την προσπάθεια της Μαριέττας Γιαννάκου. Η πρώην υπουργός Παιδείας με τον νόμο-πλαίσιο 3549 του 2007 καθιέρωσε στις πρυτανικές εκλογές την καθολική ψήφο των φοιτητών, που έως τότε εκπροσωπούσαν από εκλέκτορες τους οποίους όριζαν οι φοιτητικές παρατάξεις. Τώρα το υπ. Παιδείας εξετάζει την αλλαγή του νόμου, ώστε η βαρύτητα της ψήφου των φοιτητών να

εξαρτάται από το ποσοστό συμμετοχής τους. Κάτι που θα αποδυναμώσει την ισχύ των φοιτητικών παρατάξεων. «Μελετάται η στάθμιση της ψήφου επί των συμμετεχόντων», τόνισε στην «Κ» υψηλόβαθμο στέλεχος του υπ. Παιδείας. Μπορεί δηλαδή η βαρύτητα της φοιτητικής ψήφου να ενισχυθεί εάν η συμμετοχή των φοιτητών είναι αυξημένη.

Ειδικότερα, η αλλαγή του νόμου είναι πάγιο αίτημα των πανεπιστημιακών, καθώς θεωρείται ότι έτσι μπορεί να περιοριστούν τα φαινόμενα διαπλοκής μεταξύ φοιτητικών παρατάξεων και υποψήφιων πρυτάνεων. Εως το 2007 (με το νόμο 1268/1982) οι υποψήφιοι πρυτάνεις, για να έχουν πιθανότητες εκλογής, έπρεπε να έχουν τη στήριξη των φοιτητικών παρατάξεων που όριζαν τους εκλέκτορες. Τα πανεπιστήμια... βοούσαν για φαινόμενα συνδιαλλαγής υποψήφιων πρυτάνεων με τους «φοιτητοπατέρες», οι οποίοι είχαν εξασφαλίσει καλούς βαθμούς, θέσεις σε μεταπτυχιακά και πάσης φύσεως ρουσφέτια.

Χωρίς να υιοθετώ απόλυτα το συγκεκριμένο δημοσίευμα, νομίζω θέτει το ζήτημα σε σωστή βάση. Διερωτώμαι: δεν ήξερε η κα Γιαννάκου ότι με τη συγκεκριμένη διάταξη δεν αποδυναμώνει, αλλά αναγεννά τη διαπλοκή των φοιτητικών παρατάξεων; Δεν το πιστεύω. Η κα Διαμαντοπούλου, δεν το ήξερε και αυτή; Τελείως απίθανο: το συγκεκριμένο δημοσίευμα (και πολλά άλλα που είδαμε στο ίδιο διάστημα) τη φέρει να επιχειρεί να αποδυναμωθούν οι μηχανισμοί διαπλοκής μεταξύ πανεπιστημιακών - φοιτητικών παρατάξεων με την αλλαγή του νόμου, ώστε η βαρύτητα της ψήφου των φοιτητών να εξαρτάται από το ποσοστό συμμετοχής τους. Γιατί δεν έγινε η συγκεκριμένη αλλαγή που συζητιόταν από το Φεβρουάριο; Δεν είναι προφανής η απάντηση;

Άρα, αντί να στρέφουμε τα πυρά μας στην Εφορευτική Επιτροπή για τις (πράγματι αδόκιμες) εκφράσεις στο πρακτικό της και αντί να τα βάζουμε με τους συγκεκριμένους φοιτητές, προτείνω να αναζητήσουμε τους κύριους υπεύθυνους στις ηγεσίες του Υπουργείου Παιδείας, και στις δυο τελευταίες κυβερνήσεις.

Σχόλιο 3 -- Εντροπικό

Αφορμή για αυτό το σχόλιό μου είναι η κατακλείδα του σχολίου του συναδέλφου Κώστα Μέμου: «Αυτή τη δημοκρατία διδάσκουμε στους νέους; ΝΤΡΟΠΗ!». Έτσι, ο τίτλος του σχολίου μου παραπέμπει στο ρήμα (ε)ντρέπομαι.

Έχοντας περάσει και εγώ από τα θρανία του ΕΜΠ και αναπολώντας τα φοιτητικά μου χρόνια, μπορώ να πω κατηγορηματικά ότι, καλώς ή κακώς, ως νέος φοιτητής δεν περίμενα από τους σεβαστούς καθηγητές μου να με διδάξουν δημοκρατία. Μάλλον το αντίθετο συνέβαινε: Θυμάμαι έναν αγαπητό καθηγητή μου να λέει επί λέξει στο πρώτο μάθημά του τον Οκτώβριο του 1974 (αμέσως μετά τη μεταπολίτευση): «Παιδιά, σας ευχαριστούμε που μας ελευθερώσατε».

Εξ άλλου, για να διδάξεις κάτι πρέπει να το γνωρίζεις και να το ασκείς. Και επ' αυτού έχω ορισμένες αμφιβολίες, σε ό,τι μας αφορά. Παραπέμπω στο πρώτο σχόλιό μου και υπενθυμίζω το γεγονός ότι, ως ΔΣ του Συλλόγου ΔΕΠ, για μεγάλο χρονικό διάστημα υπήρξαμε «μη συγκροτημένο». Όπως δηλαδή και τα φοιτητικά ΔΣ. Τι δηλαδή να διδάξουμε; Νομίζω ότι η δημοκρατία προϋποθέτει συνεργασία και συλλογικότητα. Όμως, τα πράγματα αποδεικνύουν ότι οι προτεραιότητές μας είναι άλλες, παραταξιακού, ίσως και προσωπικού, χαρακτήρα.

Επί πλέον, η δημοκρατία σημαίνει ανάληψη ευθυνών. Αν μπορούσαμε, ίσως, κάτι να διδάξουμε στους φοιτητές σχετικό με τη δημοκρατία, θα ήταν αυτό. Αρκεί να το πιστεύαμε και να το ασκούσαμε οι ίδιοι. Θα μπορούσαμε, για παράδειγμα, να πούμε στους φοιτητές ότι δεκατρείς εβδομάδες κινητοποιήσεων με αποχή από τα μαθήματα ή και καταλήψεις (ας μην συζητήσω τώρα τη δημοκρατικότητα του τελευταίου) ισοδυναμούν με απώλεια ενός εκπαιδευτικού εξαμήνου, και εμείς ως δάσκαλοι αναλαμβάνουμε την ευθύνη για μια τέτοια απόφαση, ενώ και εκείνοι οφείλουν να αναλάβουν τις ευθύνες που τους αναλογούν για τις συγκεκριμένες πράξεις τους. Δεν κρίνω τις πράξεις αυτές, ούτε τα κίνητρά και τους σκοπούς τους (με τα οποία συμφωνώ). Απλώς ενοχλούμαι από την έλλειψη υπεύθυνης στάσης. Και η έλλειψη αυτή στο παράδειγμα που αναφέρομαι ξεκινά από μας, τα μέλη ΔΕΠ.

Καταλήγω ότι το επιφώνημα «ΝΤΡΟΠΗ!» είναι τουλάχιστον άκαιρο και μεταθετικό άλλων, γενικότερων ευθυνών και χρόνιων προβλημάτων μας.